

Rijksdienst voor Ondernemend
Nederland

Bijblad bij De Industriële Eigendom nummer 4 - oktober 2016 – jaargang 84

Het Bijblad bij De Industriële Eigendom (BIE) is een digitale kwartaaluitgave van Octrooi Centrum Nederland, onderdeel van Rijksdienst voor Ondernemend Nederland.

Inhoud

[Officiële mededelingen](#)

[Nationale Ontwikkelingen \(incl. Wetswijzigingen en Kamerstukken\)](#)

[Internationale Ontwikkelingen](#)

[Jurisprudentie](#)

Officiële mededelingen

De officiële mededelingen bestaan uit vier categorieën:

Sluitingsdata, Octrooigemachtigdenregister, Examencommissie en Mededelingen Octrooiregister. Een categorie wordt alleen genoemd als er mededelingen zijn.

- Sluitingsdata [[lees meer](#)]
- Octrooigemachtigdenregister [[lees meer](#)]
- Mededelingen Octrooiregister:
  - Oplevering rapport onderzoek SvdT [[lees meer](#)]
  - Diversen [[lees meer](#)]

[naar boven](#)

Nationale Ontwikkelingen (incl. Wetswijzigingen en Kamerstukken)

- Commissie van Acht [[lees meer](#)]
- UPP [[lees meer](#)]

[naar boven](#)

Internationale Ontwikkelingen

Het Bijblad doet in deze rubriek verslag van de belangrijkste internationale ontwikkelingen.

- **Mondiaal**
  - General Assemblies (WIPO) [[lees meer](#)]
  - Bijeenkomst van de Groep B+ [[lees meer](#)]

- **Europees**
- Administrative Council [lees meer]

[naar boven](#)

Jurisprudentie

Het Bijblad houdt u op de hoogte van de uitspraken die Octrooicentrum Nederland heeft gedaan in eerste aanleg of in bezwaar. Tevens vindt u hier de uitspraken van de Rechtbank en de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State, voor zover Octrooicentrum Nederland bij die zaken betrokken was. Bovendien zullen uitspraken van gerechtelijke instanties worden opgenomen die van belang zijn voor de praktijk van Octrooicentrum Nederland.

- **Adviezen ex art 84 Row 1995 en aanverwante zaken**
BIE 2016, nr. 11, Advies Octrooicentrum Nederland, 15 maart 2016, BAM / Sweepdig [lees meer]
- **Overig**
BIE 2016, nr. 12, Rechtbank Den Haag, 20 juli 2016, Flooring / I4F [lees meer]
BIE 2016, nr. 13, Rechtbank Den Haag, 5 okt. 2016, Flawa / Octrooicentrum Nederland [lees meer]
BIE 2016, nr. 14, Rechtbank Den Haag, 19 okt. 2016, I4F / Unilin [lees meer]

[naar boven](#)

Colofon

Redactiesecretariaat:
mw. L.C.J.P. de Vlieger
lydia.devlieger@rvo.nl

Hier kunt u zich ook afmelden als u het Bijblad niet meer wenst te ontvangen.

Octrooicentrum Nederland is op de volgende dagen gesloten:

maandag 26 december (Tweede Kerstdag)

[terug naar nieuwsbrief](#)

Op 8 september 2016 is op eigen verzoek uitgeschreven:
- de heer ir. F.J.A. de Groen.

Hier kunt u het octrooigemachtigdenregister raadplegen:
[Octrooigemachtigdenregister](#).

[terug naar nieuwsbrief](#)

Onderzoek naar de stand van de techniek voor octrooiaanvragen zonder prioriteitsrecht

Naar aanleiding van vragen die zijn gesteld over het opleveren van rapporten van onderzoeken naar de stand van de techniek voor eerste indieningen (premier depots), geeft Octrooiencentrum Nederland hieronder een toelichting op de procedure. Uitgangspunt hierbij is dat het verzoek om het onderzoek naar de stand van de techniek is gedaan tegelijk met de indiening van de octrooiaanvraag.

Onderzoeken van het nationale type

Een onderzoek naar de stand van de techniek kan uitgevoerd worden als is voldaan aan twee voorwaarden:

- De databanken waarin wordt gezocht, moeten zijn bijgewerkt tot en met de indieningsdatum; Octrooiencentrum Nederland rekent daar twee tot vier maanden voor.
- Octrooiencentrum Nederland moet octrooidocumenten in het bezit hebben die voldoen aan de vormvereisten; het moment waarop dit is gerealiseerd, is afhankelijk van de snelheid waarmee geconstateerde vormgebreken worden opgeheven (en geen nieuwe gebreken worden gecreëerd).

Octrooiencentrum Nederland heeft vervolgens maximaal zes maanden nodig om het onderzoek uit te voeren, administratief te verwerken en het rapport te verzenden.

Conclusie:

Het onderzoek start uiterlijk vier maanden na het indienen van octrooidocumenten zonder vormgebreken en duurt in principe maximaal zes maanden. Derhalve kunt u uiterlijk tien maanden na het indienen van documenten *zonder (verdere) vormgebreken*, het rapport tegemoet zien. Heeft u het na die tien maanden nog niet ontvangen, dan kunt u bellen met 088 6026333. Eerder bellen is niet zinvol.

Onderzoeken van het internationale type

Dit type onderzoek dient te worden verricht door het EOB. Octrooiencentrum Nederland moet derhalve het verzoek om een onderzoek doorsturen. Dit gebeurt zodra er octrooidocumenten zonder vormgebreken beschikbaar zijn. Het EOB heeft toegezegd dat zij voor die dossiers die zij binnen vijf maanden na de indieningsdatum krijgt, het onderzoek ruim binnen het prioriteitsjaar zal verrichten. In de praktijk betekent dit dat het rapport na tien maanden verwacht kan worden. Wanneer het EOB een dossier later dan vijf maanden na de indieningsdatum krijgt, kan zij niet meer toezeggen dat het rapport binnen het prioriteitsjaar wordt opgeleverd.

Conclusie:

Zodra Octrooiencentrum Nederland octrooidocumenten *zonder vormgebreken* heeft ontvangen, worden deze doorgestuurd naar het EOB. Indien dat binnen vijf maanden na de indieningsdatum gedaan kan worden, kunt u het rapport tien maanden na de indieningsdatum tegemoet zien. Heeft u het na tien maanden nog niet ontvangen, dan kunt u bellen met 088 6026333. Eerder bellen is niet zinvol.

[terug naar nieuwsbrief](#)

In de nieuwsbrief Octrooiregistratie van september 2016 zijn onder meer de volgende onderwerpen aan de orde gekomen:

Actualiteiten

- Er is een Nederlandse vertaling beschikbaar van de gehanteerde zoekcriteria in het Octrooiregister (deze is te vinden als bijlage bij de nieuwsbrief van september).
- Wegens het inlopen van achterstanden worden er vanaf 5 september jl. weer enkel definitieve ontvangstbewijzen verzonden.

Online Filing (eOLF)

Door gebruik te maken van de Online Filing tool van het EOB (Europees Octrooibureau) is het mogelijk om diverse documenten snel en eenvoudig digitaal in te dienen. Om gebruik te kunnen maken van deze tool is er een smartcard nodig, deze kan worden aangevraagd via het EOB.

Gebruikers van Online Filing worden verzocht om domicilieverklaringen (indien van toepassing) niet meer los, maar enkel samen met de bijbehorende vertaling in te dienen. Dit kan door bij de indiening van de EPNL-aanvraag in het onderdeel "Personen" de hiervoor bestemde box onderin het scherm aan te vinken.

Benelux Patent Platform (BPP)

Met release 1.2 van eind juli jl. zijn er twee belangrijke aanpassingen gedaan; de Grace Period End Date wordt pas zichtbaar in het octrooiregister op het moment dat de jaartaks niet (tijdig) is betaald en de Grace Period daadwerkelijk ingaat. Daarnaast zal bij tijdige betaling van de verhoging van de taksen de termijn voor het betalen van de verhoging verdwijnen uit het octrooiregister.

FAQ- Jaartaksen

Jaartaksbetalers kunnen niet worden gewijzigd. Op het moment dat iemand anders de jaartaks voldoet, wordt deze persoon automatisch als betaler geregistreerd in het octrooiregister.

FAQ- Octrooipublicaties

Na een periode van technische problemen is team ORE in augustus weer gestart met het publiceren van B-geschriften in het octrooiregister en het uitsturen van octrooibewijzen. Naar verwachting zal het nog een aantal maanden kosten om alle B-publicaties in het octrooiregister beschikbaar te hebben.

[terug naar nieuwsbrief](#)

Commissie van Acht d.d. 27 september 2016

De Commissie van Acht (octrooien) is het overleg dat Octrooicentrum Nederland (OCNL, onderdeel van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland) en het ministerie van Economische Zaken (DG Bedrijven & Innovatie) vier maal per jaar hebben met Nederlandse stakeholders over alle actuele onderwerpen op octrooigebied - zowel nationaal als Europees en internationaal. De Commissie is laatstelijk bijeengewees op 27 september jl.

Brexit

Veel aandacht is uitgegaan naar de gevolgen van de uitslag van het Brexit-referendum in juni 2016 voor het Unified Patent Court (UPC) en het unitair octrooi. In ieder geval bezorgt de nieuwe situatie veel hoofdbrekens bij het bedenken of en hoe de impasse kan worden doorbroken. Britse deelname maakt zowel het UPC als het unitair octrooi aantrekkelijker en verdient dus simpelweg de voorkeur. De Britse regering heeft vooralsnog echter geen positie ingenomen. Tegelijkertijd wordt ook gehecht aan een snelle start van het nieuwe unitaire systeem, mede omdat de voorbereidingen in een zeer vergevorderd stadium zijn en onder de huidige omstandigheden bovendien gewoon verder gaan.

Implementatie unitair octrooi

Teruggekoppeld is uit het Preparatory Committee (PrepCom) dat op 1 juli 2016 bijeen is geweest. Zie ook [hier](#).

Tot slot is het komende Select Committee (EPO) op 25 oktober 2016 aan de orde gekomen. Octrooicentrum Nederland zal samen met het Belgische en Luxemburgse nationale octrooibureau in oktober a.s. een workshop hebben met zijn softwareleverancier voor het implementeren van het unitair octrooi in BPP, de gemeenschappelijke basisautomatisering van drie nationale octrooibureaus.

Terugkoppeling en voorbespreking AC

In de Commissie van Acht is teruggekoppeld uit de bijeenkomst van de Administrative Council (AC) van het EOB op 29 en 30 juni jl. Ter tafel lag een uitgebreid pakket van hervormingen van de Boards of Appeal. Het pakket bevatte vele lastige aangelegenheden. Nederland had veel vraagtekens bij aspecten zoals de regeling van de onafhankelijkheid van de Boards, het (onnodig) verhuizen van de Boards naar een aparte locatie, de cost-coverage die aan de Boards wordt opgelegd en de daaraan gerelateerde (irreële) efficiency-eis. De voorstellen impliceren naar Nederlands inzicht dat de rol van de EOB-President juist groter wordt. Nederland heeft uiteindelijk in de Council tegen dit hervormingspakket gestemd.

Zoals gewoonlijk is daarnaast de agenda voorbesproken van de eerstvolgende AC (in casu die van 12 en 13 oktober 2016). Daarbij is vooral aandacht besteed aan de sociale situatie binnen het EOB en aan de beoogde (zie ook de AC-resolutie van maart 2016) herziening van het (zo omstreden) investigation en disciplinary procedures framework.

HvJEU inzake proceskosten

In de Commissie van Acht is verder ingegaan op het arrest van het Hof van Justitie EU inzake de hoogte van de proceskostenveroordeling in IE-zaken (zaak C-57/15; United Video Properties tegen Telenet NV). Uit het arrest kan worden opgemaakt dat maximering van de proceskostenveroordeling mogelijk is, mits dit er niet toe leidt dat de handhavingsrichtlijn niet meer effectief is.

Ratificatie Nederland UPCA

In de Commissie van Acht is bij de nationale onderwerpen onder meer de ratificatie door Nederland van het UPC Agreement aan de orde gekomen. Op 14 september is het instrument van ratificatie van het Unified Patent Court Agreement gedeponneerd bij het Secretariaat-Generaal van de Raad van de EU, voor het Europese deel van Nederland. Het wetsvoorstel voor de aanpassing van de Rijksoctrooiwet 1995 is nog in voorbereiding.

Octrooiprotocol

Daarnaast is in de Commissie van Acht het nieuwe octrooiprotocol 'Octrooibeschermtng voor je uitvinding' besproken. Dit protocol is in samenwerking met vele partijen, waaronder de NOVU en de Orde van Octrooigemachtigden, tot stand gekomen. Het protocol stelt enkele confronterende, doch essentiële vragen aan de uitvinder, hetgeen met name belangrijk is voor kleine uitvinders die vaak iets te enthousiast zijn over hun vinding. Hopelijk leidt het nieuwe protocol tot minder, maar betere octrooiaanvragen.

Internationaal

In de Commissie van Acht zijn daarnaast enkele andere internationale zaken de revue gepasseerd. Daaronder de WIPO General Assemblies van 3-12 oktober. Daar wordt tijdens de PCT Union Assembly het Turkse octrooibureau tot ISA benoemd. Dit bureau heeft thans 103 examiners in dienst; op afzienbare termijn groeit dit aantal naar 150 examiners. Vanaf 2018 worden de regels voor benoeming tot ISA aangescherpt. Alle tot dusverre bestaande ISA-benoemingen lopen om die reden eind 2017 af. Verder is in de Commissie van Acht de simultane plenaire B+ bijeenkomst aan de orde geweest; daar bespreekt een groep van ongeveer 40 Westerse landen de mogelijkheid om te komen tot 'substantive patent law harmonisation'.

[terug naar nieuwsbrief](#)

Unitary Patent Protection

Ratificatie UPC Agreement door Nederland

Op 14 september heeft het Koninkrijk der Nederlanden het instrument van ratificatie van het Unified Patent Court Agreement (UPCA) gedeponereerd bij het Secretariaat-Generaal van de Raad van de EU. Dit kon nadat zowel de Tweede Kamer als de Eerste Kamer het wetsvoorstel tot goedkeuring had aangenomen.

Het verdrag is alleen voor het Europese deel van Nederland goedgekeurd (zie voor een nadere toelichting hierop paragraaf 4.4.1 van de memorie van toelichting van de goedkeuringswet).

Voortgang ratificaties UPC Agreement

Nederland is de elfde lidstaat dat het UPCA heeft geratificeerd. Dit betekent dat op grond van artikel 89 van dit verdrag alleen de ratificaties van het Verenigd Koninkrijk (hierna: VK) en Duitsland nodig zijn voor inwerkingtreding. De uitslag van het Brexit-referendum zorgt echter voor aanzienlijke vertraging, nu onduidelijk is wat het VK uiteindelijk wil. De meeste octrooi-professionals, zowel in het VK als op het continent, zouden graag zien dat het VK deelneemt. Een unitair octrooi met het VK erbij is immers aanzienlijk aantrekkelijker voor de industrie. Ondanks de uitslag van het Brexit-referendum en de politieke consequenties die in de eerste plaats het VK zelf daaraan verbindt, gaan vele lidstaten voort met hun nationale ratificatieproces. Zo maken Slovenië en Italië grote vorderingen bij de afronding van hun nationale goedkeuringsprocedures.

Implementatiewerkzaamheden

Tijdens de Raad voor Concurrentievermogen (EU) op 29 september jl. in Brussel hebben de voorzitter van het (Brusselse) Preparatory Committee (voor het UPC) en de voorzitter van het (Münchense) Select Committee (voor het unitair octrooi) aan de ministers de voortgang en de huidige stand van zaken ten aanzien van de implementatiewerkzaamheden gerapporteerd. Strekking was dat alle voorbereidende werkzaamheden (nagenoeg) afgerond zijn.

In het Select Committee van 25 oktober hebben de lidstaten elkaar geïnformeerd over hun nationale implementatiewerkzaamheden. Bij de aanpassing van nationale octrooiwetten kwam aan de oppervlakte dat lidstaten verschillend denken over een systeem met 'double patent protection'. Duidelijk is dat hierover verder gediscussieerd moet worden, zo vindt ook de Europese Commissie.

Tot de implementatie van het unitaire octrooi behoort ook de aanpassing van de nationale IT-systemen en het regelen van het dataverkeer met het Europees Octrooibureau (EOB). Voor Octrooi Centrum Nederland en de octrooibureaus van België en Luxemburg gaat het daarbij om het in gereedheid brengen van hun gezamenlijk Benelux Patent Platform (BPP). In het laatste Select Committee is gebleken dat de Benelux-landen, in interactie met het EOB, met hun IT-werkzaamheden goed op streek zijn en Europees gezien zelfs voorop lopen.

[terug naar nieuwsbrief](#)

General Assemblies WIPO, Genève, 3-12 oktober 2016

De General Assemblies stonden dit jaar onder voorzitterschap van ambassadeur Jānis Kārklīns uit Letland. Hieronder een volgt een beknopte weergave van de uitkomsten van de verschillende Assemblies, met een klemtoon op de octrooispecifieke onderwerpen.

SCP

Er werd kennis genomen van het verslag van het Standing Committee on the Law of Patents (SCP). Sinds de General Assembly van 2015 is het SCP bijeen geweest in december 2015 (23e sessie) en in juni 2016 (24e sessie). Nog steeds hebben de besprekingen het karakter van fact-finding; de verhoudingen in het SCP zijn niet van dien aard dat normatieve harmonisatie in het vizier komt. In de SCP-vergaderingen staan nog altijd de volgende vijf topics centraal: (i) exceptions and limitations to patent rights; (ii) quality of patents, including opposition systems; (iii) patents and health; (iv) the confidentiality of communications between clients and their patent advisors; and (v) transfer of technology. Tijdens de 24e sessie werd als gevolg van het uitblijven van resultaten gesproken over frequentie en vergaderduur van het SCP. Tijdens de 24e sessie kon alsnog overeenstemming worden bereikt over het toekomstig werkprogramma. Het eerstvolgende SCP vindt plaats van 12-15 december 2016.

PCT

In de Patent Cooperation Treaty (PCT) Assembly werden enkele amendementen van de PCT Regulations aangenomen, gericht op meer flexibiliteit voor aanvragers die bijvoorbeeld verzoeken om een supplementary international search. Zo betreft de voorgestelde wijziging van Rule 45bis. 1(a) de verlenging van de time limit voor het verzoek om een supplementary international search van 19 tot 22 maanden vanaf de prioriteitsdatum. Deze nieuwe Rule wordt van kracht op 1 juli 2017.

De PCT Assembly heeft verder het Turkish Patent Institute (TPI) benoemd tot "International Searching and Preliminary Examining Authority" onder de PCT. Het TPI heeft in de voorfase van de kandidaatstelling, conform de aanbevelingen van de PCT Assembly 2014, intensief samengewerkt met enkele eerder benoemde Authorities om aan alle criteria voor aanwijzing te voldoen. In casu is samengewerkt met de octrooibureaus van Spanje (SPTO) en Zuid-Korea (KIPO). Beide bureaus hebben in dat verband uitgebreid onderzocht hoe het TPI zich voorbereidt op zijn nieuwe status en kwamen met een positief advies.

De benoeming van het VPI heeft overigens een beperkte geldigheid, namelijk tot ultimo 2017. Deze mandatering tot eind 2017 betreft ook de andere benoemde bureaus. Eerder was namelijk al bepaald door de PCT Assembly dat een "review of the criteria and procedures for appointment of an Office" in gang zal worden gezet. Deze review vindt plaats in 2017. Een nieuw regime (voor een periode van 10 jaar) zou dan met ingang van 2018 van kracht moeten worden. Een en ander zal ter goedkeuring voorliggen in de Assembly van 2017.

Ook heeft de PCT Assembly kennis genomen van het 'Quality-Related Work by International Authorities'. Van belang zijn hiervoor de rapportages van de meetings van deze International Authorities. Daarin wordt met name aandacht besteed aan de quality management systems, in het bijzonder waar verslagen over de toepassing van deze systemen het mogelijk maken als International Authorities van elkaar te leren; het organiseren van adequate feedback (zeker ook van de klant) behoort hiertoe. Verder is gesproken over het tussen de Authorities delen van search strategieën, alsook over het optionele gebruik van gestandaardiseerde clausules in schriftelijke opinies, bijvoorbeeld om niet-eenheid aan te geven.

Overig

Besloten is dat de 2017 General Assembly verder zal gaan met de discussie over het bijeenroepen van een diplomatieke conferentie voor de aanneming van een 'Design law treaty' voor vereenvoudiging van de modelregistratieprocedures. De diplomatieke conferentie zou aan het eind van de eerste helft van 2018 plaats moeten vinden.

Ten aanzien van de opening van nieuwe overzeese (“externe”) WIPO-kantoren (“to promote WIPO services and cooperation around the world”) is overeenstemming bereikt over twee nieuwe “external offices”, in Algerije en Nigeria. Afgesproken is ook dat de discussie over de opening voor het eind van 2019 van nog vier andere overzeese kantoren wordt voortgezet.

[terug naar nieuwsbrief](#)

Verslag van de Groep B+ Plenary te Genève d.d. 4 oktober 2016

Groep B+ is in 2005 opgericht om buiten WIPO om gesprekken gaande te houden over Substantive Patent Law Harmonisation. De groep (die circa 40 Westerse landen telt) komt tegenwoordig één keer per jaar plenair bijeen, en marge van de General Assemblies in Genève, begin oktober. Na het vertrek van voorzitter John Alty, voorheen chief executive van het UKIPO, vervulde nu Patricia Kelly (Director General, IP Australië) op ad interim basis de rol van voorzitter. Naast waarnemers van de zijde van de EU en WIPO nemen ook vertegenwoordigers van user associations als AIPLA, AIPPI en FICPI deel aan de pleaire B+ vergadering. Van de IP5 (een samenwerking tussen de vijf grootste octroobureaus in de wereld) ontbreekt in dit gezelschap alleen China.

Agenda

B+ richt zich in het kader van substantive patent law harmonisation op de volgende belangrijk(st)e issues: (1) non-prejudicial disclosures/grace period, (2) publication of applications, (3) conflicting applications, (4) prior user rights and (5) prior art.

Daarvoor zijn zogenaamde 'Workstreams ingericht' waarvan de desbetreffende teams rapporteren aan de jaarlijkse plenaire bijeenkomst. Daarnaast wordt B+ ook benut om andere issues te bespreken. Zo is er ruim aandacht voor het belangrijke onderwerp 'Cross-border aspects of client-attorney privilege'.

Patent law harmonisation

Ten aanzien van patent law harmonisation zullen de Workstreams waar nodig hun werkzaamheden voortzetten. De Industry Trilateral (met grote bedrijven uit Europa, de VS en Japan) gaat ook door met de eigen voorbereidende discussies teneinde verder te werken aan de consensus onder de industriële gebruikers van het octrooisysteem.

Na de IP5 meeting in mei 2017 wordt een 'User's Symposium' voorbereid om een grote groep van gebruikers in staat te stellen om bijdragen te leveren aan een "Group B+ consultation document". Met dit Consultation document, waarvan een eerste concept bestaat en dat na verdere input van de Workstreams vervolgens zal worden afgerond na het user symposium, zal er dan een basis zijn voor een formeel, schriftelijk consultatieproces ten aanzien van de geïdentificeerde patent harmonisation issues. Voorlopig is het de ambitie dat de uitkomsten van een dergelijke consultatie al beschikbaar zijn tijdens de Group B+ plenary van begin oktober 2017. Overigens heeft het Europees Octrooibureau (EOB) aangeboden het user's symposium te organiseren.

Voor nadere informatie over B+ kan het best de [website](#) van het EOB worden geraadpleegd:

Cross-border aspects of client-attorney privilege

Als gezegd richt B+ zich mede op afzonderlijke, belangrijke dossiers, met name het 'Cross-border aspects of client-attorney privilege'. Dit onderwerp wordt buiten het pakket van werkzaamheden voor patent law harmonisation gehouden. De voortgang aldaar mag niet worden belast met nog een moeilijk dossier. Intussen gaat het werk aan een zo gelijkvormig mogelijke (zij het wellicht optionele) regeling voor het client-attorney privilege door in de daarvoor bestaande Core Group onder leiding van Zwitserland. Beoogd wordt een multilaterale aanpak. De Core Group werkt verder aan een draft text die bedoeld is voor de Group B+ plenary meeting in oktober 2017. Tijdens de plenaire bijeenkomst van afgelopen oktober is van vooral AIPPI-zijde zeer waardevolle inbreng geleverd.

[terug naar nieuwsbrief](#)

Kort verslag 149^e Administrative Council

De Administrative Council (AC) van de European Patent Organisation (EPO) kwam laatstelijk bijeen op 12 en 13 oktober.

Als altijd is het activities report (aan het begin van de bijeenkomst) van President Battistelli van het Europees Octrooibureau (EOB) een goede gelegenheid voor delegaties om een eerste globaal commentaar te leveren op de gang van zaken bij het EOB.

Vele delegaties (daaronder ook Nederland) hebben het EOB uitgebreid gecompimenteerd met de positieve resultaten die het EOB de laatste jaren steeds weer boekt. Het beleid (gebaseerd op Roadmaps uit 2010) om het bureau beter te doen functioneren, heeft ontegenzeggelijk grote successen opgeleverd. Daarmee is het EOB, ook met een oog op vergelijkbare octrooibureaus in de wereld (in de US, Japan, Zuid-Korea, China) 'fit for the future', met name in termen van efficiency en productiviteit.

Tegelijkertijd behoorde Nederland tot die landen die daarnaast aandacht hebben gevraagd voor enkele andere zaken die ertoe doen. Zo is de noodzaak onderstreept om juist nu (met een productiviteitsstijging van 14% over 2015 en van ca 10% over 2016) goed te letten op de kwaliteit van het EOB-werk; immers, kwaliteit is bij uitstek wat het EOB positief onderscheidt in de octrooiwereld. Een land als Nederland, dat searches afneemt voor uitvoering van de Rijksoctrooiwet, kan direct gevolgen ondervinden van kwalitatief mindere producten.

Een punt dat door Nederland ook expliciet is aangevoerd behelst de aanhoudend zorgwekkende sociale situatie, onder verwijzing naar disciplinaire procedures tegen vakbondsbestuurders die nu ook in Rijswijk zeer binnenkort allicht tot ontslagen zullen leiden, in weerwil van de AC-resolutie van afgelopen maart die een dringende oproep inhield om deze disciplinaire procedures in de gegeven gespannen situatie niet door te zetten. Van een hervatting van de (met de resolutie gewilde) sociale dialoog is helaas ook al geen sprake.

Verder heeft Nederland aangegeven niet erg ingenomen te zijn met de manier waarop President Battistelli uitvoering geeft aan het eerdere AC-besluit ten aanzien van de Boards of Appeal. Zijn voornemen om de Boards te verbannen naar een gebouw buiten de stad München is uiterst dubieus, totaal onnodig in verband met hun onafhankelijkheid en feitelijk een verspilling van (heel veel) geld. Positief (en ook hoogst noodzakelijk) voor het goed functioneren van de Boards of Appeal was dat de AC op voorstel van het EOB een aantal vacatures kon invullen die waren ontstaan bij de Enlarged Board of Appeal en een aantal technical boards.

Bij wijze van implementatie van het besluit afgelopen juni ten aanzien van de Boards of Appeal (teneinde hun functioneren onafhankelijker te maken) heeft de AC nu een Boards of Appeal Committee (BOAC) geformeerd om daar (mede) sturing aan te geven. Namens de AC hebben daarin zitting (na stemming) Zwitserland (Grossenbacher), Spanje (Garcia-Escudero) en Roemenië (Ionescu). Plaatsvervangende leden zijn Nederland (De Groot), Finland (Hanski) en Griekenland (Margellou). Ook gaan drie externe leden (uit kringen van gewezen of nog fungerende rechters) deel uitmaken van de BOAC. Gekozen zijn Bacher (Duitsland), Birss (UK) en Stenvik (Noorwegen). Hun plaatsvervangers worden op een later moment gekozen. De eerste (niet geringe) uitdaging voor de BOAC is om samen met EOB-President Battistelli tot een gezamenlijk voorstel te komen voor de benoeming van de nieuwe (eerste) President van de Boards of Appeal; het is de bedoeling dat de AC in december besluit over zo'n voordracht.

Vermeldenswaard is verder dat op voorstel van President Battistelli door de AC (met grote meerderheden) werden herbenoemd (voor een periode die eindigt op 31 december 2018) de vice-presidenten Alberto Casado (Spanje) en Zeljko Topic (Kroatië).

Veel vergadertijd werd door de AC besteed aan de herziening van de interne investigation en disciplinary procedures, als verzocht door de AC met zijn resolutie van maart. De voorstellen zijn gedetailleerd en veelomvattend. Voor vele delegaties gaan de huidige voorstellen ook na de nodige tussentijdse revisies op onderdelen (daaronder bijvoorbeeld het recht om te zwijgen in dergelijke procedures) niet ver genoeg. Zorgvuldigheid is geboden. Bovendien wil de AC nog goed kunnen kijken naar soms heel relevante aanbevelingen die zich laten baseren op de recentelijk opgeleverde resultaten van de social audit ("study") en op het commentaar dat stakeholders hebben geleverd tijdens een (op basis van de social study georganiseerde) Social conference op 11 oktober. Deze

aanbevelingen moeten serieus worden genomen. In dit licht besloot de AC om de finale discussie en besluitvorming over de investigation en disciplinary procedures uit te stellen tot de vergadering in december.

[terug naar nieuwsbrief](#)

BIE 2016, nr 11
Advies Octrooicentrum Nederland
15 maart 2016
BAM / Sweepdig

Inventiviteit (artikel 6 Row 1995): Een vakman die wordt gesteld voor het probleem dat met de graafinrichting volgens D3 in de grond liggende kabels worden beschadigd, zal op zoek gaan naar een geschikt graafgereedschap ter vervanging van het snijwiel volgens D3. Hierbij zal de vakman de randvoorwaarden hanteren dat alle met D3 gerealiseerde voordelen in stand blijven en dat de dimensies van het graafgereedschap vergelijkbaar zijn met die van het snijwiel volgens D3.

Octrooicentrum Nederland deelt het inzicht van verzoekster dat D1 een graafinrichting openbaart waarbij het graafgereedschap een of meer borstels omvat voor het verwijderen van grond. De vakman leert niet uit D1 dat met een borstel in een enkele arbeidsgang een smalle, diepe sleuf met de beoogde diepte kan worden gegraven. Op grond hiervan zal de vakman naar het oordeel van Octrooicentrum Nederland de borstel uit D1 niet beoordelen als een geschikt graafgereedschap voor het gestelde doel en zal hij er niet toe komen het snijwiel bij de graafinrichting volgens D3 te vervangen door de onderhavige borstel uit D1. De vakman zal derhalve de combinatie van D3 met D1 niet maken.

Octrooicentrum Nederland merkt op dat het enkele feit dat conclusies 3 en 4 afmetingen van de sleuf definiëren, die in combinatie mogelijk in een relatief brede, ondiepe sleuf resulteren, de inventiviteit van conclusie 1 niet kan aantasten, aangezien bij de beoordeling van de inventiviteit van conclusie 1 wordt uitgegaan van de meest nabij gelegen stand van de techniek, te weten D3, waarbij sprake is van een smalle, diepe sleuf.

[volledige uitspraak]

[terug naar nieuwsbrief](#)

> Retouradres Postbus 10366 2501 HJ Den Haag

dr. mr. ir. M.W.D. van der Burg, voorzitter
ir. P.C.A. de Haas
ir. J.C. Hordijk
ir. M.C. van der Wel, secretaris

Datum 15/03/2016

Betreft: Advies ex artikel 84 Rijksoctrooiwet 1995 inzake NL octrooi 2008919

Verzoekster: BAM Infra Techniek B.V. te Zwammerdam
Gemachtigde: dr. ir. J.F. Jongste

Octrooihouder: Sweepdig B.V. te Zwammerdam
Gemachtigde: geen

**Octrooicentrum Nederland,
onderdeel van Rijksdienst
voor Ondernemend
Nederland**
Octrooien, Valorisatie en
Sectoren

Prinses Beatrixlaan 2
2595 AL Den Haag
Postbus 10366
2501 HJ Den Haag
www.rvo.nl/octrooien

Royal Bank of Scotland
IBAN: NL08RBOS0569994098
BIC/Swift: RBOSNL2A

T (088) 602 63 33
F (088) 602 90 24

Onze referentie
ORE/2008919/L169

1. Het geding

- 5 BAM Infra Techniek B.V. (hierna: verzoekster) heeft op 28 oktober 2015 een verzoekschrift met bijlagen ingediend, met het verzoek een advies volgens artikel 84 van de Rijksoctrooiwet 1995 (hierna: Row 1995) uit te brengen omtrent de toepasselijkheid van de in artikel 75 lid 1 Row 1995 genoemde nietigheidsgronden op het Nederlandse octrooi 2008919 (hierna: het octrooi).
- 10 Sweepdig B.V. (hierna: octrooihouder) heeft op 10 december 2015 een verzoekschrift ingediend.

- Tijdens de hoorzitting van Octrooicentrum Nederland op 19 januari 2016 hebben partijen hun standpunten nader bepleit. Verzoekster bij monde van
- 15 haar octrooigemachtigde, de heer dr. ir. J.F. Jongste, vergezeld door mr. B. Niemeijer, advocaat. Octrooihouder heeft zelf haar standpunt nader bepleit bij monde van de heer W.R. de Wit van Sweepdig B.V. De gemachtigde van verzoekster heeft ter zitting exemplaren van zijn pleitnota overgelegd.
- 20 De inhoud van de hiervoor genoemde stukken dient als hier ingelast te worden beschouwd.

2. De feiten

5 Sweepdig B.V. is rechthebbende op het Nederlandse octrooi 2008919 voor een "Trenching device", welk octrooi op 22 juli 2013 voor de duur van 20 jaren is verleend op een aanvraag ingediend op 1 juni 2012, onder inroeping van een recht van voorrang gebaseerd op de Nederlandse octrooiaanvraag 1039306, ingediend op 19 januari 2012.

10 Op 6 mei 2014 is voor het octrooi een akte van gedeeltelijke afstand in het octrooiregister ingeschreven onder aktenummer 021884. De gewijzigde conclusie 1 van het octrooi luidt als volgt:

15 *"Werkwijze voor het graven van een sleuf waarbij gebruik wordt gemaakt van een sleufgraafinrichting voor het graven van de sleuf in een grondoppervlak, bij voorkeur een zandoppervlak, in het bijzonder een sleufgraafinrichting die de installatie van kabels zoals een optische vezel vergemakkelijken, waarbij de sleufgraafinrichting omvat:*

- een voertuiglichaam dat beweegbaar is in een voertuigrichting;
- een graafgereedschap dat een of meer borstels omvat, die roteerbaar zijn door een horizontale aandrijfjas om een horizontale rotatieas die wordt gedefinieerd door de aandrijfjas, en waarbij het graafgereedschap van het type is dat bruikbaar is voor het graven van een sleuf door de een of meer borstels te roteren, waarbij de breedte van de één of meer borstels de breedte van de sleuf die wordt gegraven bepaalt;
- 20 - een montageconstructie voorzien tussen het voertuiglichaam en het graafgereedschap;
- een grondafvoer voor het afvoeren van grond die wordt gegenereerd tijdens het graven van de sleuf welke grondafvoer is voorzien grenzend aan het graafgereedschap,
- 25 - een montageconstructie voorzien tussen het voertuiglichaam en het graafgereedschap;
- 30 de werkwijze omvattende de stappen van:
  - plaatsing van het voertuiglichaam op het grondoppervlak waarin de sleuf moet worden gegraven;
  - positionering van het graafgereedschap op het grondoppervlak waarin de sleuf moet worden gegraven;
  - 35 - aandrijven van het graafgereedschap om de een of meer borstels te roteren;
  - afvoeren van de grond die wordt gegenereerd tijdens het graven van de sleuf;
  - bewegen van het voertuiglichaam over het oppervlak om zo het graafgereedschap over het oppervlak te bewegen, om zo de sleuf te graven langs een gewenste route."
  - 40

De volgconclusies 2 tot en met 8 zijn afhankelijk van conclusie 1.

3. De nietigheidsbezwaren van verzoekster

5

3.1 Nieuwheid en inventiviteit

Verzoekster heeft de geldigheid van het octrooi gemotiveerd betwist. Hiertoe heeft zij betoogd dat alle conclusies van het octrooi nietig zijn op grond van artikel 75 lid 1 sub a Row 1995 wegens gebrek aan nieuwheid dan wel
10 inventiviteit. Verzoekster heeft ter onderbouwing de volgende documenten aangevoerd:

- D1: de internationale octrooiaanvraag WO 88/03200 A1;
- D2: de Britse octrooiaanvraag GB 2301605 A;
- 15 D3: het Franse octrooi FR 1386111 A; en
- D4: een afdruk van "https://nl.wikipedia.org/wiki/schroef_van_archimedes".

Meer in het bijzonder stelt verzoekster dat conclusie 1 niet nieuw is ten opzichte van D1.

20

Daarnaast heeft verzoekster aangevoerd dat conclusie 1 inventiviteit ontbeert ten opzichte van de combinatie van D3 met D1 dan wel de combinatie van D3 met D2. Uit D1 is een graafinrichting bekend waarbij het graafgereedschap een of meer borstels omvat voor het verwijderen van grond. D2 openbaart volgens
25 verzoekster eveneens een graafinrichting die een of meer borstels omvat voor het verwijderen van grond. Verzoekster heeft gesteld dat de vakman die, uitgaande van D3, het probleem van beschadiging van in de grond liggende kabels wil oplossen zonder meer de kennis van D1 dan wel D2 zal toepassen en het snijwiel van D3 zal vervangen door een of meer borstels. Op grond hiervan
30 is verzoekster van mening dat conclusie 1 niet inventief is ten opzichte van de combinatie van D3 met D1 respectievelijk de combinatie van D3 met D2.

Verder stelt verzoekster dat de maatregelen van volgconclusies 2 tot en met 4 en 6 tot en met 8 op zichzelf bekend zijn uit een of meer van de documenten
35 D1 tot en met D3. Met betrekking tot conclusie 5 stelt verzoekster dat het gebruik van Archimedes schroeven voor het transport van materialen gerekend dient te worden tot de algemene vakkennis, zie bijvoorbeeld D4. Het toepassen van een dergelijk transportmechanisme acht verzoekster niet inventief.

3.2 Toegevoegde materie

Ten aanzien van conclusie 8 wijst verzoekster er in haar verzoekschrift op dat deze conclusie voor verlening (de toenmalige conclusie 10) het kenmerk "in het bijzonder grenzend aan het grondoppervlak" bevatte, welk kenmerk in de thans
5 geldende conclusie 8 achterwege is gelaten. De thans geldende conclusie 8 luidt als volgt:

*"Werkwijze volgens een of meer van de voorgaande conclusies, waarbij de sleufgraafinrichting voorts een afscherminrichting omvat, die grenst aan het
10 graafgereedschap, om opspatten en het wegblazen van kleine deeltjes grenzend aan het graafgereedschap te voorkomen tijdens het graven van de sleuf."*

Voor verlening luidde deze conclusie (de toenmalige conclusies 10) volgens
15 verzoekster:

*"Werkwijze volgens een of meer van de voorgaande conclusies, waarbij de sleufgraafinrichting voorts een afscherminrichting omvat, die grenst aan het graafgereedschap, in het bijzonder grenzend aan het grondoppervlak, om
20 opspatten en het wegblazen van kleine deeltjes grenzend aan het graafgereedschap te voorkomen tijdens het graven van de sleuf."*

Door het weglaten van voornoemd kenmerk wordt volgens verzoekster de afscherminrichting gegeneraliseerd. Als gevolg hiervan kunnen varianten tot de
25 bescherming worden gerekend die niet aan de vakman bekend waren. Ter zitting heeft verzoekster haar bezwaar tegen conclusie 8 nader geduid en heeft zij gesteld dat de nietigheidsgrond ex artikel 75 lid 1 sub c Row 1995 van toepassing is op deze conclusie.

30

4. Het verweer van octrooihoudster

Octrooihoudster verzoekt Octrooicentrum Nederland vast te stellen dat het octrooi voldoet aan de eisen van nieuwheid en uitvinderswerkzaamheid volgens
35 artikel 2 Row 1995. Octrooihoudster geeft aan dat in het rapport betreffende de stand van de techniek van Octrooicentrum Nederland de documenten D1 tot en met D3 zijn aangemerkt als zijnde van belang, maar niet schadelijk voor de nieuwheid of inventiviteit. De inrichting uit D1 heeft een tweetal graafgereedschappen, een graafschep en een borstel, terwijl de inrichting
40 volgens het octrooi uitsluitend borstels als graafgereedschap heeft. Voorts is volgens octrooihoudster het afvoeren van grond bij de inrichting volgens D1

een discontinu proces. Bovendien is in D1 de breedte van de sleuf niet gelijk aan de breedte van de borstel. Met de inrichting volgens het octrooi kan door aanpassing van de borstels de breedte van de sleuf worden bepaald en kan derhalve de hoeveelheid grondverzet tot het noodzakelijke worden beperkt.

- 5 Octrooihoudster stelt verder dat verzoekster bij het combineren van document D3 met D1 respectievelijk D2 probeert om met kennis achteraf naar de uitvinding toe te redeneren ("hindsight"). Ook stelt octrooihoudster dat verzoekster niet heeft onderbouwd waarom een vakman zou denken langs de lijn van de documenten D1, D2 en D3. Bovendien acht octrooihoudster het
- 10 grote tijdsverloop tussen de publicatie van de documenten D1 tot en met D3 en de onderhavige uitvinding een duidelijke indicator van de inventiviteit van de geoctrooierde uitvinding. Hoewel D3 reeds lange tijd bekend is, is tot op heden niemand op het idee gekomen het snijwiel van D3 te vervangen door een borstel. Binnen het vakgebied heerst het vooroordeel dat een borstel
- 15 ongeschikt is als graafgereedschap. Octrooihoudster stelt voorts dat de door verzoekster veronderstelde uitbreiding van de beschermingsomvang na publicatie onjuist is.

20 **5. De overwegingen van Octrooicentrum Nederland**

5.1 Nieuwheid

Verzoekster heeft allereerst aangevoerd dat D1 bezwarend is voor de nieuwheid van conclusie 1 van het octrooi. Octrooicentrum Nederland stelt met

25 verzoekster vast dat uit D1 een werkwijze voor het blootleggen van een leiding ('conduit 5'), zoals elektriciteitskabels ('electric cables') of waterleidingen ('water pipes'), bekend is, waarbij gebruik wordt gemaakt van een graafinrichting ('stick 2', 'bucket 1', 'brush 7') voor het graven van een greppel ('ditch 6') in een grondoppervlak, bij voorkeur een zandoppervlak ('sand / sand

30 material'), waarbij de graafinrichting omvat:

- een voertuiglichaam dat beweegbaar is in een voertuigrichting;
- een eerste graafgereedschap, omvattende een graafbak ('bucket 1');
- een tweede graafgereedschap, omvattende een of meer borstels ('brush 7'), die roteerbaar zijn door een horizontale aandrijf-as ('hydraulic motor 17') om een horizontale rotatie-as ('shaft 14') die wordt gedefinieerd door de aandrijf-as; en
- een montageconstructie voorzien tussen het voertuiglichaam en het graafgereedschap ('stick 2', 'arm 4').

De werkwijze volgens D1 omvat de navolgende stappen:

- 40 - plaatsing van het voertuiglichaam op het grondoppervlak waarin de greppel moet worden gegraven;

- positionering van het eerste graafgereedschap op het grondoppervlak waarin de greppel moet worden gegraven;
- aandrijven van het eerste graafgereedschap om zo een greppel te graven over 5–10 meter;
- 5 - afvoeren van de grond die wordt gegenereerd tijdens het graven van de greppel;
- nadat met het eerste graafgereedschap een stuk greppel is gegraven tot nabij de bloot te leggen leiding wordt het tweede graafgereedschap vanuit een hoge, opgeklapte positie geroteerd in een lage, actieve
- 10 positie ('lowered active position') om het resterende zand rond de leiding te verwijderen ('the final delicate operational step consisting in freeing the conduits from the material surrounding them');
- de borstel van het tweede graafgereedschap borstelt het zand weg en werpt het zand in het eerste graafgereedschap;
- 15 - nadat het eerste graafgereedschap is gevuld met zand wordt met graven gestopt en wordt het eerste graafgereedschap gelegd;
- nadat een gedeelte van de leiding is blootgelegd wordt het voertuiglichaam verplaatst en bovenstaande werkwijze herhaald om zo de leiding langs een gewenste route bloot te leggen.

20

De inrichting en werkwijze volgens D1 dienen als geheel in ogenschouw genomen te worden bij de beoordeling van de vraag of D1 nieuweheidsbezwarend is voor conclusie 1. De werkwijze volgens D1 maakt gebruik van een graafinrichting met twee verschillende graafgereedschappen,

25 te weten (i) een graafbak en (ii) een roteerbare borstel. De werkwijze omvat twee achtereenvolgende arbeidsgangen: (a) het graven van een greppel en (b) het wegborstelen van een laag resterend zand rond de dieper gelegen leiding. Bij de werkwijze volgens conclusie 1 wordt slechts gebruik gemaakt van een enkel graafgereedschap, te weten een roteerbare borstel, waarmee in

30 slechts een enkele arbeidsgang een sleuf met de beoogde diepte wordt gegraven. Hierin onderscheidt conclusie 1 zich van het bekende uit D1. Bovendien is de werkwijze volgens D1 een discontinu proces: na het graven van een stuk greppel en het wegborstelen van de resterende laag zand rond de

35 leiding wordt het voertuiglichaam verplaatst teneinde een verder deel af te graven. Daarentegen definieert de werkwijze volgens conclusie 1 een continu proces, waarbij het voertuiglichaam beweegt over het oppervlak om zo het graafgereedschap over het oppervlak te bewegen, om zo de sleuf te graven langs een gewenste route. Ook in deze maatregel onderscheidt conclusie 1 zich van het bekende uit D1.

Op grond van het vorenstaande is Octrooicentrum Nederland van oordeel dat conclusie 1 nieuw is ten opzichte van D1. Verzoekster heeft geen
nieuwheidsbezwaren aangevoerd gebaseerd op D2 of D3. Conclusies 2 tot en
met 8 zijn afhankelijk van conclusie 1 en ontleen nieuwheid ten opzichte van
5 de aangevoerde stand van de techniek in ieder geval aan de nieuwheid van
conclusie 1. Het door verzoekster aangevoerde nieuwheidsbezwaar treft
derhalve geen doel.

5.2 Inventiviteit

10 Voor het beoordelen van de inventiviteit van conclusie 1 dient allereerst de
meest nabij gelegen stand van de techniek te worden bepaald. De meest nabij
gelegen stand van de techniek is die combinatie van kenmerken, geopenbaard
in één enkele vindplaats, welke combinatie het meest veelbelovende startpunt
15 daarbij is dat de meest nabij gelegen stand van de techniek gericht zou moeten
zijn op een vergelijkbaar doel als de te beoordelen uitvinding. Octrooicentrum
Nederland is van oordeel dat van de ingebrachte documenten alleen D3 een
vergelijkbaar doel heeft als de uitvinding volgens conclusie 1 van het octrooi.
Octrooicentrum Nederland stelt met partijen vast dat de meest nabij gelegen
20 stand van de techniek wordt gevormd door de werkwijze voor het graven van
een sleuf, waarbij gebruik wordt gemaakt van een sleufgraafinrichting voor het
graven van de sleuf zoals bekend uit D3.

De graafinrichting volgens D3 omvat een enkel graafgereedschap, te weten een
25 door een motor ('organe moteur 2') aangedreven roteerbaar wiel ('roue 1') dat
aan de omtrek is voorzien van snijelementen ('outils de coupe 3'), waarmee in
een enkele arbeidsgang een smalle, diepe sleuf met de beoogde diepte wordt
gegraven. Voorts omvat de graafinrichting een grondafvoer ('couloir d'éjection
9'). De graafinrichting beweegt over het oppervlak om zo het graafgereedschap
30 over het oppervlak te bewegen, om zo de sleuf te graven langs een gewenste
route.

Octrooicentrum Nederland is van oordeel dat de werkwijze volgens conclusie 1
zich onderscheidt van het bekende uit D3 in de maatregel dat het
35 graafgereedschap een of meer borstels omvat. Octrooihoudster heeft
aangevoerd dat met de werkwijze en de graafinrichting volgens het octrooi een
aantal voordelen wordt behaald. Zo wordt met de borstel in een continue
beweging een sleuf met de beoogde diepte gegraven. De graafinrichting
volgens het octrooi is eenvoudig en maakt gebruik van een eenvoudig
40 graafgereedschap waarmee een hoge productiviteit wordt behaald tegen lage
kosten. Tevens biedt de graafinrichting volgens het octrooi de voordelen dat de

bodem van de sleuf geen verdere afwerking behoeft en dat beschadiging van kabels, die mogelijk op een onbekende locatie en diepte in de grond liggen, wordt voorkomen. Octrooi centrum Nederland is van oordeel dat met de graafinrichting en de werkwijze volgens D3 alle door octrooihouder

5 aangevoerde voordelen worden gerealiseerd, met uitzondering van het voordeel dat beschadiging van in de grond liggende kabels wordt voorkomen. Het graafgereedschap van de inrichting volgens D3 wordt gevormd door een wiel dat aan de omtrek is voorzien van stalen snijelementen ('dents en acier') die in de grond liggende kabels kunnen beschadigen.

10

Een vakman die wordt gesteld voor het probleem dat met de graafinrichting volgens D3 in de grond liggende kabels worden beschadigd, zal op zoek gaan naar een geschikt graafgereedschap ter vervanging van het snijwiel volgens D3. Hierbij zal de vakman de randvoorwaarden hanteren dat alle voornoemde, met D3 gerealiseerde, voordelen in stand blijven en dat de dimensies van het graafgereedschap vergelijkbaar zijn met die van het snijwiel volgens D3.

15

Octrooi centrum Nederland deelt het inzicht van verzoekster dat zowel D1 als D2 een graafinrichting openbaart waarbij het graafgereedschap een of meer borstels omvat voor het verwijderen van grond.

20

Zoals hierboven reeds aangegeven, openbaart D1 een werkwijze en een graafinrichting voor het blootleggen van een leiding. De graafinrichting omvat een eerste graafgereedschap, te weten een graafbak ('bucket 1'), en een tweede graafgereedschap, te weten een borstel ('brush 7'). In een eerste arbeidsgang wordt zand verwijderd met de graafbak; in een tweede arbeidsgang wordt met de borstel een restlaag zand verwijderd over een relatief breed oppervlak met slechts een geringe diepte. De vakman leert niet uit D1 dat met een borstel in een enkele arbeidsgang een smalle, diepe sleuf met de beoogde diepte kan worden gegraven. Op grond hiervan zal de vakman naar het oordeel van Octrooi centrum Nederland de borstel uit D1 niet beoordelen als een geschikt graafgereedschap voor het gestelde doel en zal hij er niet toe komen het snijwiel bij de graafinrichting volgens D3 te vervangen door de onderhavige borstel uit D1. De vakman zal derhalve de combinatie van D3 met D1 niet maken.

25

30

35

D2 openbaart een (af)graafinrichting ('apparatus for excavating soil') voor het verwijderen van grond rondom kwetsbare objecten, zoals gevaarlijk afval ('hazardous waste material'), gasleidingen ('natural gas pipeline') of glasvezeltelefoonkabels ('fiber optic telephone cables'), die op een onbekende locatie en diepte in de grond liggen, waarbij beschadiging van de objecten wordt voorkomen. De graafinrichting omvat borstels ('brushes 20') als

40

graafgereedschap. Het graafgereedschap graaft laag voor laag, over een breed oppervlak met een geringe diepte, het gebied af om de objecten bloot te leggen. De vakman leert niet uit D2 dat met een borstel in een enkele arbeidsgang een smalle, diepe sleuf met de beoogde diepte kan worden
5 gegraven. Op grond hiervan zal de vakman naar het oordeel van Octrooicentrum Nederland de borstel uit D2 niet beoordelen als een geschikt graafgereedschap voor het gestelde doel en zal hij er niet toe komen het snijwiel bij de graafinrichting volgens D3 te vervangen door een borstel uit D2. De vakman zal derhalve eveneens de combinatie van D3 met D2 niet maken.

10

Octrooicentrum Nederland merkt op dat het enkele feit dat conclusies 3 en 4 afmetingen van de sleuf definiëren, die in combinatie mogelijk in een relatief brede, ondiepe sleuf resulteren, de inventiviteit van conclusie 1 niet kan aantasten, aangezien bij de beoordeling van de inventiviteit van conclusie 1
15 wordt uitgegaan van de meest nabij gelegen stand van de techniek, te weten D3, waarbij sprake is van een smalle, diepe sleuf.

15

Op grond van het vorenstaande komt Octrooicentrum Nederland tot het oordeel dat conclusie 1 inventief is ten opzichte van de combinatie van D3 met D1
20 alsook ten opzichte van de combinatie van D3 met D2. Conclusies 2 tot en met 8 zijn afhankelijk van conclusie 1 en ontleen inventiviteit ten opzichte van de aangevoerde stand van de techniek in ieder geval aan de inventiviteit van conclusie 1. De door verzoekster aangevoerde inventiviteitsbezwaren treffen derhalve geen doel.

20

25

5.3 Toegevoegde materie

Octrooicentrum Nederland stelt met verzoekster vast dat de op 20 juni 2012 ingediende conclusie 10 het kenmerk "in het bijzonder grenzend aan het grondoppervlak" bevat, welk kenmerk in de thans geldende conclusie 8
30 achterwege is gelaten.

30

Bij het beantwoorden van de vraag of het onderwerp van conclusie 8 wordt gedekt door de inhoud van de ingediende aanvraag raadpleegt Octrooicentrum Nederland de aanvraag zoals ingediend op 1 juni 2012. Op bladzijde 9, regels
35 12 t/m 16, van de ingediende aanvraag wordt een uitvoeringsvorm beschreven waarbij de inrichting is voorzien van een afschermende behuizing (5) en dat tussen de behuizing (5) en het grondoppervlak een rubberen rok of flappen (16, 5a, 6b) toegepast kunnen worden om de afstand tussen de behuizing en het grondoppervlak te overbruggen. Hieruit blijkt dat de behuizing niet aan het
40 grondoppervlak hoeft te grenzen. Het achterwege laten van het kenmerk "in het bijzonder grenzend aan het grondoppervlak" in conclusie 8 voegt derhalve

40

naar oordeel van Octrooicentrum Nederland geen materie toe die niet gedekt wordt door de inhoud van de ingediende aanvraag. Op grond hiervan komt Octrooicentrum Nederland tot de slotsom dat de aangevoerde nietigheidsgrond ex artikel 75 lid 1 sub c Row 1995 niet van toepassing is op conclusie 8.

5

**Octrooicentrum Nederland,
onderdeel van Rijksdienst
voor Ondernemend
Nederland**

Datum
15/03/2016

Onze referentie
ORE/2008919/L169

6. Het advies van Octrooicentrum Nederland

10 Het advies van Octrooicentrum Nederland luidt op grond van het vorenstaande dat geen van de door verzoekster aangevoerde nietigheidsbezwaren van toepassing is op het octrooi.

Aldus gedaan op 15 maart 2016 te Den Haag door M.W.D. van der Burg,
P.C.A. de Haas en J.C. Hordijk.

M.W.D. van der Burg
voorzitter

M.C. van der Wel
secretaris

BIE 2016, nr 12

Rechtbank Den Haag

20 juli 2016

Flooring Industries Limited S.á.r.l. vs Innovations 4 Flooring N.V.

Toegevoegde materie

EP 724 bevat geen toegevoegde materie. Bijvoorbeeld het uitvoeringsvoorbeeld (..) leert de vakman duidelijk en ondubbelzinnig een vloerpaneel waarbij het eerste vergrendelelement bestaat uit uitsluitend een uitstulping en het tweede vergrendelelement uit uitsluitend een uitsparing die een integraal onderdeel uitmaken van de opwaartse tong respectievelijk de neergaande flank. De vakman zal door de formulering van conclusie 1 in de aanvraag niet tot een ander inzicht worden gebracht, maar aannemen dat een vergrendelelement dat is verbonden met de tong respectievelijk de flank kennelijk tevens inhoudt een vergrendelelement dat een integraal onderdeel uitmaakt van de tong respectievelijk de flank. Reeds daarin is voldoende basis te vinden voor de wijzigingen in conclusie 1 van het octrooi.

Nieuwheid

Ronding 46 te zien in figuur 2 van US 370 is geen vlak. De vakman zal het niet aanmerken als een hellend omlaag lopende bovenzijde als bedoeld in deelkenmerk I.A.1.iii.a van conclusie 1 (vlak A) in de richting van een van de opwaartse flank gekeerde zijde van de opwaartse tong (vlak B), te meer omdat hij de functie van vlak A in aanmerking zal nemen. Blijkens de beschrijving van EP 724 heeft vlak A de functie het complementaire *coupling part* (40) te verstevigen. De ronding 46 van US 370 heeft daarentegen tot doel het tot stand brengen van een koppeling. De vakman zal onderkennen dat het geen versteviging van de complementaire tong van enige praktische betekenis biedt. US 370 openbaart aldus in ieder geval niet duidelijk en ondubbelzinnig deelkenmerk I.A.1.iii.a. Ook DE 099, FR 582 EP 194 en WO 670 openbaren een aantal deelkenmerken niet. Gezien het voorgaande moet de materie van conclusie 1 van het octrooi nieuw worden geacht.

Inventiviteit

Flooring Industries maakt niet inzichtelijk waarom moet worden geoordeeld dat de verschilmaatregelen tussen EP 724 en FR 582, DE 099, DE 540 en US 370 triviaal zouden zijn en dat de vakman die routinematig zou implementeren. Die stelling moet daarom als onvoldoende gemotiveerd worden verworpen.

Proceskosten

De gevorderde vernietiging van het Nederlandse deel van EP 724 moet worden afgewezen met veroordeling van Flooring Industries in de proceskosten. I4F heeft zich terecht op het standpunt gesteld dat, nu het hier gaat om een zuivere nietigheidsprocedure, artikel 1019h Rv niet van toepassing is.

Veroordeelt Flooring Industries in de proceskosten, tot dit vonnis aan de zijde van I4F begroot op € 1.969,-

[\[volledige tekst uitspraak\]](#)

[terug naar nieuwsbrief](#)

BIE 2016, nr 13
Rechtbank Den Haag
5 oktober 2016
Flawa AG vs Octrooicentrum Nederland

Betreft: Herstelverzoek onder artikel 23 Rijsoctrooiwet 1995

Een CEO heeft de schijn dat hij bevoegd is om zijn organisatie te vertegenwoordigen. Als de CEO een welbewuste opdracht geeft om een jaartaks niet te betalen waardoor een octrooi vervalt, is artikel 23 Rijsoctrooiwet 1995 niet van toepassing. Ook niet als dit achteraf als niet de juiste beslissing wordt aangemerkt.

Octrooicentrum Nederland hoeft in zijn beoordeling van de feiten onder artikel 23 Rijsoctrooiwet 1995 geen beslissing van buitenlandse instanties omtrent het herstel te betrekken. De termijn voor het indienen van hoger beroep bij de ABRvS loopt nog.

[volledige uitspraak]

[terug naar nieuwsbrief](#)

uitspraak

RECHTBANK DEN HAAG

Bestuursrecht

zaaknummer: SGR 15/6575

uitspraak van de enkelvoudige kamer van 5 oktober 2016 in de zaak tussen

de rechtspersoon naar buitenlands recht Flawa AG, gevestigd te Flawil (Zwitserland),
eiseres
(gemachtigde: mr. W.E. Pors)

en

Octrooicentrum Nederland, verweerder
(gemachtigde: mr. C. Witteman).

Procesverloop

Bij besluit van 14 januari 2015 (het primaire besluit) heeft verweerder een door eiseres ingediend verzoek tot herstel in de vorige toestand van het op haar naam gestelde Europese octrooi nr. 1199272, dat per 1 november 2013 is vervallen, afgewezen.

Bij besluit van 28 juli 2015 (het bestreden besluit) heeft verweerder het bezwaar van eiseres ongegrond verklaard.

Eiseres heeft tegen het bestreden besluit beroep ingesteld.

Verweerder heeft een verweerschrift ingediend.

Bij brief van 25 augustus 2016 heeft eiseres een nadere reactie ingezonden.

Het onderzoek ter zitting heeft plaatsgevonden op 6 september 2016.
Voor eiseres zijn verschenen mr. P. van Gemert en J.A.M. Grootcholten, vertegenwoordigd door de gemachtigde.
Verweerder heeft zich laten vertegenwoordigen door zijn gemachtigde.

Overwegingen

1 Niet in geschil is dat de jaarlijkse instandhoudingstakse niet is betaald, waardoor het octrooi nr. 1199272 van eiseres ingevolge artikel 62 van de Rijksoctrooiwet 1995 (Row 1995) op 1 november 2013 van rechtswege is komen te vervallen.

2 Partijen verschillen van mening over de vraag of herstel van de vorige toestand op grond van het bepaalde in artikel 23 van de Row 1995 mogelijk en geboden is.

3 Vaststaat dat de heer N. Knüsel (Knüsel), ten tijde van belang als CEO werkzaam bij eiseres, de door het Zwitserse betaalkantoor Isler & Pedrazzini verzonden schriftelijke

---

herinnering voor het betalen van de jaartakse aan Isler heeft geretourneerd met de aantekening dat het octrooi kon vervallen.

4 Eiseres heeft zich op het standpunt gesteld dat Knüsel zich ten onrechte bevoegd heeft geacht een beslissing over het vervallen van het octrooi te nemen. Volgens de interne bevoegdheidsregels was alleen de Verwaltungsrat, en niet de Geschäftsleitung of Knüsel, daartoe bevoegd. Knüsel had de aan hem door de voorzitter van de Board of Directors, H.P. Härtsch, toegezonden betalingsherinnering moeten accepteren als een instructie om te betalen. Nu Knüsel zich ten onrechte bevoegd heeft geacht te beslissen, kan eiseres daarvoor niet verantwoordelijk worden gehouden. Verweerder heeft het handelen van Knüsel ten onrechte aan eiseres toegerekend.

Verweerder heeft gemotiveerd verweer gevoerd.

5 Ingevolge artikel 62 van de Rijksoctrooiwet 1995 (hierna: Row 1995) vervalt een octrooi van rechtswege, wanneer de in artikel 61 genoemde bedragen niet binnen zes kalendermaanden na de daar genoemde vervaldag zijn betaald.

Ingevolge artikel 23, eerste lid, van de Row 1995 wordt, indien de aanvrager of de houder van een Europees octrooi, ondanks het betrachten van alle in de gegeven omstandigheden geboden zorgvuldigheid, niet in staat is geweest een termijn ten opzichte van het Octrooiencentrum Nederland in acht te nemen, op zijn verzoek door het Octrooiencentrum Nederland de vorige toestand hersteld, indien het niet in acht nemen van de termijn ingevolge de Row 1995 rechtstreeks heeft geleid tot het verlies van enig recht of rechtsmiddel.

Ingevolge artikel 122, eerste lid, van het Europees Octrooioverdrag (EOV) wordt een aanvrager of houder van een Europees octrooi die, ondanks het betrachten van alle in de gegeven omstandigheden geboden zorgvuldigheid, niet in staat is geweest ten aanzien van het Europees Octrooibureau een termijn in acht te nemen, op verzoek in zijn rechten hersteld indien het niet-naleven van deze termijn rechtstreeks tot gevolg heeft dat de Europese octrooiaanvraag of een verzoek wordt afgewezen, dat de aanvraag wordt geacht te zijn ingetrokken, dat het Europees octrooi herroepen wordt of dat een ander recht of rechtsmiddel verloren gaat.

In de Memorie van Toelichting (Tweede Kamer 1974-1975, 13209, nr. 3, blz. 37), op artikel 17A van de Rijksoctrooiwet 1910 (het huidige artikel 23 Row 1995) staat het volgende vermeld:

“Voor het op gang brengen van de octrooiverleningsprocedure en de afwikkeling daarvan- daarbij moet onder meer ook gedacht worden aan het instellen van beroep tegen beslissingen van de aanvraagafdelingen van de Octrooiraad- is vrijwel steeds het initiatief van de aanvrager vereist. Deze moet daartoe telkens binnen een bepaalde termijn een handeling verrichten. Het kan nu voorkomen dat de aanvrager zulk een handeling niet voor afloop van de daarvoor gestelde termijn heeft kunnen verrichten. Indien zulk een verzuim rechtstreeks tot verlies van een recht of van een rechtsmiddel heeft geleid, ondanks het betrachten van alle in de gegeven omstandigheden geboden zorgvuldigheid, opent het voorgestelde artikel in het eerste lid de mogelijkheid tot herstel in de toestand waarin de aanvrager vóór afloop van de termijn verkeerde. Aan een dergelijke regeling blijkt in de praktijk een duidelijke behoefte te bestaan; het wordt als onbillijk ervaren, de overschrijding van een termijn, die het gevolg is van buiten de wil van de aanvrager liggende omstandigheden, die hij redelijkerwijs niet kon voorzien, tot verlies van voor hem zo belangrijke rechten leidt. De regeling bestaat ook in het Europees

---

octrooiverdrag. Artikel 122 van dat verdrag heeft de onderhavige bepaling tot voorbeeld gestrekt, zij het dat niet alle elementen uit dat artikel in artikel 17A ongewijzigd zijn overgenomen". "....." "Het criterium, dat de aanvrager alle in de gegeven omstandigheden geboden zorgvuldigheid moet hebben betracht, is aan het Europees Octrooiverdrag ontleend. Men heeft in dat verdrag een materiële omschrijving van wat men excusabele omstandigheden achtte willen geven."

6 De rechtbank volgt verweerder in diens standpunt dat artikel 23 van de Row 1995 in het onderhavige geval niet van toepassing is omdat geen sprake is van een verzuim of het abusievelijk missen van een (betalings)termijn waardoor het octrooi onbedoeld is komen te vervallen. Er is immers welbewust een opdracht verstrekt om de takse niet te betalen. Dat dit, achteraf beschouwd, als onjuiste beslissing is aangemerkt, doet aan het vorenstaande niet af. Artikel 23 Row 1995 is niet geschreven voor de situatie die zich in het onderhavige geval heeft voorgedaan, zo blijkt ook uit de uitspraken van het Board of Appeal over het opzettelijk missen van een termijn (T 413/91 en J 2/02). Verweerder heeft terecht betoogd dat uit deze jurisprudentie over het met artikel 23 Row 1995 vergelijkbare artikel 122 EOVB blijkt dat de bepaling, gelet op de bijzondere strekking ervan, beperkt moet worden uitgelegd. Pas wanneer blijkt van een objectieve reden waarom de termijn niet in acht is genomen, wordt beoordeeld of alle in de gegeven omstandigheden geboden zorgvuldigheid is betracht. De bepaling bevat niet het recht een bewuste actie ongedaan te maken.

De rechtbank ziet geen aanleiding te oordelen dat verweerder de handelingen van Knüsel niet aan eiseres zouden hebben mogen doen toerekenen. Als CEO had Knüsel in grote mate de schijn dat hij bevoegd was Flawa te vertegenwoordigen bij een beslissing als hiervoor genoemd onder 3.

De rechtbank overweegt, onder verwijzing naar het gestelde in het verweerschrift onder 6, dat verweerder terecht geen aanleiding heeft gezien beslissingen van buitenlandse instanties omtrent herstel van het onderhavige octrooi in de besluitvorming te betrekken. Daarbij heeft verweerder er onder meer op gewezen dat het niet gaat "om 'een Europees octrooi', maar om een bundel van volledig zelfstandige nationale rechten. Elk recht staat op zich en op elk recht is het nationale rechtssysteem van toepassing dat wordt uitgevoerd door een nationale instantie. Dat betekent dat het ene nationale octrooi kan vervallen, terwijl bij het overeenkomstige andere nationale octrooi gedeeltelijk afstand kan worden gedaan, en het derde overeenkomstige nationale octrooi volledig in stand blijft. Hoe wenselijk ook voor de octrooihouder, is er geen sprake van een verplichting voor deze nationale instanties om elkaar te volgen of gemotiveerd niet te volgen in de behandeling van deze verzoeken."

7 Het beroep is ongegrond. Voor een proceskostenveroordeling bestaat geen aanleiding.

Beslissing.

De rechtbank verklaart het beroep ongegrond.

Deze uitspraak is gedaan door mr. G.P. Kleijn, rechter, in aanwezigheid van mr. B.M. van der Meide, griffier. De beslissing is in het openbaar uitgesproken op 5 oktober 2016.

griffier

rechter

Afschrift verzonden aan partijen op: - 6 OKT 2016

Rechtsmiddel

Tegen deze uitspraak kan binnen zes weken na de dag van verzending daarvan hoger beroep worden ingesteld bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. Als hoger beroep is ingesteld, kan bij de voorzieningenrechter van de hogerberoepsrechter worden verzocht om het treffen van een voorlopige voorziening of om het opheffen of wijzigen van een bij deze uitspraak getroffen voorlopige voorziening.

BIE 2016, nr 14
Rechtbank Den Haag
19 oktober 2016
Innovations 4 Flooring N.V. vs Unilin Beheer B.V.

Prioriteitsdatum

Unilin heeft niet bestreden dat haar geen beroep toekomt op de eerste prioriteitsdatum van 11 juni 1996 van BE 527. De maatregel van het in verbonden toestand blijvend verbogen gedeelte van de onderste lip van de groef die spankracht verschaft is voor het eerst beschreven in het tweede prioriteitsdocument BE 344 van 15 april 1997. De rechtbank gaat dan ook uit van 15 april 1997 als relevante peildatum voor het bepalen van de stand van de techniek.

Inventiviteit (Problem-and-solution)

Uitgaande van de Batibouw-documenten als meest nabije stand van de techniek is de verschilmaatregel ten opzichte van conclusie 1 van EP 341 dat de elastisch buigbare onderste lip van de groef van het ene vloerpaneel in verbonden toestand tenminste gedeeltelijk verbogen is en op deze manier blijvende spankracht verschaft op het vloerpaneel waarmee deze is gekoppeld. Het technisch effect van die maatregel is dat de gekoppelde vloerpanelen blijvend naar elkaar toe worden gedrongen om het ontstaan van naden (ook na het leggen) te voorkomen. Deze verschilmaatregel en dit technisch effect daarvan is niet in geschil.

De rechtbank formuleert het probleem gelet op de verschilmaatregel als volgt: 'hoe kunnen na koppeling van harde vloerpanelen middels een tand en een groef (als bedoeld in de Batibouw-documenten), blijvend naden tussen de gekoppelde vloerpanelen worden voorkomen?'

De vakman zal zich zonder inventieve denkbaarheid op grond van zijn algemene vakkennis realiseren dat, indien er toch nog naden na het leggen overblijven, hij die elastische spankracht die door de onderste lip wordt opgewekt, blijvend moet maken. De stap om dan te zorgen voor een blijvend uitgebogen onderste lip van de groef is naar het oordeel van de rechtbank voor de hand liggend.

Als de vakman al niet op grond van zijn algemene vakkennis zelf zou komen tot genoemde oplossing van het probleem, dan zou hij in de stand van de techniek op zoek gaan naar een oplossing. De vakman, die weliswaar een conservatieve basishouding heeft, is namelijk altijd gemotiveerd om een oplossing te zoeken voor het objectieve technische probleem. De vakman zou de oplossing vinden in US 442. Die openbaarmaking heeft betrekking op het toepassen van *prefabricated elements* in de bouwindustrie en ziet op een vergrendelende koppeling van *external surfaces*. Anders dan Unilin aanvoert, betekent het feit dat de uitvoeringsvoorbeelden van US 442 zien op metalen wandpanelen en niet op vloerpanelen, niet dat US 442 geen relevante stand van de techniek is die de vakman zou bekijken bij het zoeken van een oplossing van zijn objectieve technische probleem.

De vakman die US 442 raadpleegt, zal daarin lezen dat elastische lip die in gekoppelde toestand blijvend uitbuigt, zorgt voor een blijvende spankracht die bij de koppeling van de vloerpanelen de naden blijvend dichttrekt. De vakman komt zodoende zonder inventieve arbeid tot de oplossing, namelijk het toepassen van deze oplossing in de hem reeds bekende koppeling uit de Batibouw-documenten.

De vakman zou aldus ofwel op basis van zijn algemene vakkennis of na raadpleging van US 442 tot de oplossing van het objectief technische probleem komen. Dit betekent dat conclusie 1 van EP 341 niet inventief en dus niet geldig is.

Proceskosten

Unilin zal als de grotendeels in het ongelijk gestelde partij worden veroordeeld in de proceskosten aan de zijde van I4F. Partijen zijn tijdens de pleidooizitting overeengekomen dat degene die de procedure wint de door de andere partij daadwerkelijk gemaakte redelijke en evenredige proceskosten aan die

partij zal vergoeden. I4F heeft haar kosten begroot op € 295.272,-. De redelijkheid en evenredigheid van die kosten heeft Unilin niet bestreden, zodat die kosten zullen worden toegewezen.

[\[volledige tekst uitspraak\]](#)

[terug naar nieuwsbrief](#)